

Ελλάδα: Δήλωση Συμπερασμάτων του Προσωπικού του ΔΝΤ στο πλαίσιο της Δεύτερης Αποστολής Μετα-Προγραμματικής Παρακολούθησης

UNDER EMBARGO until Friday, October 2 at 1:30pm Washington, DC time / 20:30 Athens time.

Μια Δήλωση Συμπερασμάτων περιγράφει τα αρχικά ευρήματα του προσωπικού του ΔΝΤ μετά το πέρας μιας επίσημης επίσκεψης του προσωπικού (ή “αποστολής”), τις περισσότερες φορές σε ένα κράτος-μέλος. Οι αποστολές λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο τακτικών (συνήθως ετήσιων) διαβουλεύσεων του Άρθρου IV των Άρθρων της Συμφωνίας του ΔΝΤ, στο πλαίσιο ενός αιτήματος για τη χρήση πόρων του ΔΝΤ (δανεισμός από το ΔΝΤ), ως μέρος των συζητήσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων που παρακολουθούνται από το προσωπικό ή ως μέρος άλλου τύπου παρακολούθησης οικονομικών εξελίξεων από το προσωπικό.

Οι αρχές έχουν συναινέσει στη δημοσίευση αυτής της δήλωσης. Οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτή τη δήλωση είναι αυτές του προσωπικού του ΔΝΤ και δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Εκτελεστικού Συμβουλίου του ΔΝΤ. Με βάση τα αρχικά ευρήματα αυτής της αποστολής, το προσωπικό θα ετοιμάσει μια έκθεση η οποία, εφόσον εγκριθεί από τη διοίκηση, θα παρουσιαστεί στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ για συζήτηση και απόφαση.

Το σοκ του COVID-19 διέκοψε τη μέτρια οικονομική ανάκαμψη της Ελλάδας. Το ΑΕΠ συστάθηκε κατά 7.9 τοις εκατό στο πρώτο εξάμηνο του 2020, μια απότομη πτώση από την ανάπτυξη κατά 1.9 τοις εκατό το 2019, καθώς το lockdown είχε βαριά αρνητική επίπτωση στην εγχώρια ζήτηση και τον τουρισμό. Το ποσοστό της ανεργίας αυξήθηκε αξιοσημείωτα από τον Μάρτιο και μετά, πάρα τα σημαντικά μέτρα για τη στήριξη της απασχόλησης. Το πρωτογενές έλλειμμα προβλέπεται στο 6^{3/4} τοις εκατό ως συνέπεια της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας και των μέτρων τόνωσης που υιοθετήθηκαν από την Κυβέρνηση.

Η ταχεία αντίδραση της Κυβέρνησης έναντι της πανδημίας είναι αξιέπαινη. Η έγκαιρη εφαρμογή ταξιδιωτικών περιορισμών, η απαγόρευση δημόσιων εκδηλώσεων και άλλα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης βοήθησαν στη συγκράτηση της αρχικής εξάρσης του ιού. Σε σύγκριση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, ο κατά κεφαλήν αριθμός κρουσμάτων και το ποσοστό θνησιμότητας παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, αλλά η πρόσφατη αύξηση των αναφερόμενων κρουσμάτων χρήζει προσοχής. Το πακέτο οικονομικής στήριξης της Κυβέρνησης είναι μεγάλο, έγκαιρο, και κατάλληλα αποτελούμενο από κυρίως προσωρινά μέτρα εντός του προϋπολογισμού που στοχεύουν σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις που επλήγησαν σφοδρά. Η έκτακτη αντίδραση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) επέτρεψε στην Ελλάδα να υιοθετήσει τα απαραίτητα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης, ενώ οι διευκολύνσεις του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) απαλύνουν την άμεση επίδραση της πανδημίας στις τράπεζες.

Η οικονομία αναμένεται να συσταλεί κατά 9.5 τοις εκατό το 2020, προτού να ανακάμψει σταδιακά στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Η μεγάλη στήριξη της Ελληνικής οικονομίας από τον τουρισμό την κάνει ιδιαίτερα ευάλωτη. Η ανάκαμψη αναμένεται το 2021-22 να οδηγήσει σε μια μέση μεγέθυνση 5 τοις εκατό ετησίως, υποστηριζόμενη από τους πόρους της Νέας

Γενιάς ΕΕ (NGEU) και μια ανάκαμψη της εξωτερικής ζήτησης. Καθώς το πρόγραμμα NGEU θα φθίνει σταδιακά, η ανάπτυξη προβλέπεται να επιστρέψει στο μακροχρόνιο δυνητικό ποσοστό του 1 τοις εκατό.

Σημαντικές αβεβαιότητες και αρνητικοί κίνδυνοι συνεχίζουν να πλανώνται πάνω από τις προοπτικές της οικονομίας. Μια παρατεταμένη πανδημία συνοδευόμενη από μια μόνιμη πτώση του παγκόσμιου τουρισμού θα οδηγούσε σε σημαντική επιδείνωση των προοπτικών της οικονομίας, ενώ αντίθετα μια ταχεία ανακάλυψη και μαζική διανομή του εμβολίου θα βοηθούσαν στην τόνωση της ανάκαμψης. Δυνητικές υποχρεώσεις της Κυβέρνησης θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν από νέες και υφιστάμενες κρατικές εγγυήσεις, την πιθανή πρόσθετη στήριξη σε τράπεζες και επιχειρήσεις στα πλαίσια ενός δυσμενούς σεναρίου, και από συνεχιζόμενες δικαστικές υποθέσεις ενάντια σε βασικές μεταρρυθμίσεις του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής. Ένα νέο κύμα Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ) θα μπορούσε να αναδυθεί στον τραπεζικό τομέα μετά την υποχώρηση των κυβερνητικών μέτρων στήριξης και των εποπτικών διευκολύνσεων.

Η μεσοπρόθεσμη δυνατότητα αποπληρωμής του δημοσίου χρέους της Ελλάδας παραμένει επαρκής. Αυτό αντανακλά τις διαχειρίσιμες ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες υπό το βασικό σενάριο, που οφείλονται μερικώς στην αυξημένη στήριξη από την ΕΕ και την ΕΚΤ, καθώς και από το σημαντικό μαξιλάρι ρευστότητας. Μετά από μια αύξηση το 2020, το δημόσιο χρέος της Ελλάδας προβλέπεται να μειωθεί σταδιακά στο μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, αν και παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα συγκριτικά με προηγούμενες προβλέψεις. Η αξιολόγηση του προσωπικού αναφορικά με τη μακροχρόνια βιωσιμότητα του χρέους της Ελλάδας παραμένει αμετάβλητη και θα αναθεωρηθεί στο πλαίσιο της επόμενης Διαβούλευσης του Άρθρου IV. Η δυνατότητα αποπληρωμής του χρέους θα υπονομευόταν στην περίπτωση πραγματοποίησης σημαντικών αρνητικών κινδύνων, γεγονός που θα απαιτούσε μια ισχυρή προκυκλική δημοσιονομική προσαρμογή και/ή περαιτέρω ενίσχυση από τους Ευρωπαίους εταίρους.

Η διατήρηση των διευκολύνσεων και η καλή χρήση του δημοσιονομικού χώρου θα πρέπει να είναι η βραχυπρόθεσμη προτεραιότητα. Με δεδομένο το μεγάλο παραγωγικό κενό και προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος πρόκλησης μόνιμης οικονομικής ζημιάς από την πανδημία, οι αρχές θα πρέπει να αποφύγουν μια απότομη δημοσιονομική συστολή το 2021 και να στοχεύσουν σε ένα πρωτογενές έλλειμμα τουλάχιστον 2 τοις εκατό του ΑΕΠ. Η δημοσιονομική στήριξη θα πρέπει να είναι εμπροσθοβαρής εν όψει της εκταμίευσης των πόρων του NGEU (αναμένεται περίπου στα μέσα του 2021), και το μείγμα δημοσιονομικής πολιτικής θα πρέπει να βελτιωθεί δίνοντας προτεραιότητα στις δαπάνες υγείας, στην αντιμετώπιση των κενών κάλυψης στο Κοινωνικό Επίδομα Αλληλεγγύης, και στην επέκταση των ευκαιριών για την επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού. Η εκτέλεση των δημοσίων επενδύσεων θα πρέπει να ενισχυθεί ώστε να τονώσει την αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης του NGEU. Καθώς η επίδραση του COVID-19 θα υποχωρεί μεσοπρόθεσμα, τα μέτρα δημοσιονομικής στήριξης προς τις επιχειρήσεις θα πρέπει να βασίζονται όλο και περισσότερο σε αξιολογήσεις βιωσιμότητας.

Μια ευρεία γκάμα μέτρων στήριξης θα απαλύνουν και θα καθυστερήσουν την αρνητική επίδραση της πανδημίας στις τράπεζες, αλλά μια συνολική στρατηγική για την αντιμετώπιση μακροχρόνιων αδυναμιών παραμένει προτεραιότητα. Επιπλέον των νομισματικών και εποπτικών ενισχύσεων της ΕΚΤ, οι επιδοτήσεις για τα επιτόκια και την πληρωμή ενυπόθηκων δανείων που υιοθετήθηκαν από τις ελληνικές αρχές θα βοηθήσουν την στήριξη τόσο των δανειοληπτών όσο και των τραπεζών κατά την περίοδο 2020-21. Ενώ η παροχή κρατικών εγγυήσεων στις τιτλοποιήσεις των τραπεζών (πρόγραμμα Ηρακλής) είναι

ευπρόσδεκτη και προχωρά, δεν αποτελεί μια συνολική λύση καθώς αφήνει ένα σημαντικό όγκο ΜΕΑ στους ισολογισμούς των τραπεζών και δεν αντιμετωπίζει την χαμηλή ποιότητα του τραπεζικού κεφαλαίου. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόταση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη δημιουργία μιας Εταιρείας Διαχείρισης Περιουσιακών Στοιχείων θα μπορούσε να αποτελέσει μια σημαντική προσθήκη στην εργαλειοθήκη. Η πανδημία θα μπορούσε να προσθέσει περαιτέρω πίεση στον τραπεζικό τομέα και θα μπορούσε να υπονομεύσει τη βελτίωση στους ισολογισμούς των επιχειρήσεων που σημειώθηκε κατά την τελευταία δεκαετία, απαιτώντας αποτελεσματικά εργαλεία για την επίλυση των δυσχερειών στα χρέη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών. Υπό αυτό το πρίσμα, το νέο προσχέδιο του πτωχευτικού κώδικα των αρχών είναι μια υποσχόμενη και έγκαιρη πρωτοβουλία, αν και η εφαρμογή του ως προς την διευκόλυνση των αναδιαρθρώσεων και την ελαχιστοποίηση του ηθικού κινδύνου θα είναι κρίσιμης σημασίας για την αποτελεσματικότητά του.

Οι δομικές μεταρρυθμίσεις συνεχίζονται και θα πρέπει να επιταχυνθούν σε τομείς που μπορούν να εφαρμοστούν με αξιοπιστία. Οι στόχοι και η φιλοδοξία του προσχεδίου της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής είναι αξιόπαινοι και θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην τόνωση της παραγωγικότητας και στην προώθηση της καινοτομίας. Η προώθηση της απλοποίησης διαδικασιών για τις επιχειρήσεις και η ψηφιακή μεταρρύθμιση της Κυβέρνησης επίσης αξίζουν υποστήριξη. Πρόσθετες δομικές μεταρρυθμίσεις που μπορούν να πραγματοποιηθούν δεδομένης της τωρινής συγκυρίας θα πρέπει να επιταχυνθούν, όπως η απελευθέρωση των αγορών προϊόντων, η διευκόλυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας (μέσω πρόσβασης σε υπηρεσίες φροντίδας για τα παιδιά και προσχολικής εκπαίδευσης για παράδειγμα), και η ενίσχυση των ενεργών πολιτικών απασχόλησης.

Η αποστολή εκφράζει την ευγνωμοσύνη της στις αρχές για τις επικοινωνιακές συζητήσεις.